

#YENİ ELEKTRONİK TİCARET KANUNU

(NEW E-COMMERCE LAW)

Av./Atty. Sercan GÜNAY

ÖZET

Son yıllarda bilgi-iletişim araçlarındaki gelişmeler ile internet kullanımı hızla artmıştır. İnternet kullanımının artması ile ticari işlemlerin elektronik ortamlar üzerinden yürütülmesi de yaygınlaşmış ve hayatımıza elektronik ticaret kavramı girmiştir. Dünya Ticaret Örgütü elektronik ticaretin tanımını “sipariş ve alım aşamaları bilgisayar üzerinden gerçekleştirilen ve yöntem olarak bilgisayar ağları üzerinden yapılması için özel olarak tasarlanmış mal ve hizmetlerin satımı veya alımı” şeklinde yapmıştır. Hâlihazırdaki kanunlar hayatımıza giren bu yeni kavram karşısında yetersiz kalmış ve elektronik ticaretin gelişebilmesi ve güvenliğinin sağlanması için yeni bir yasal çerçeve yapılması zorunluluğu doğmuştur. Avrupa Birliği düzenlemelerine paralel olarak Türkiye’de 6563 sayılı Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun ile elektronik ticaret konusunda düzenlemeler yapmıştır. 01.05.2015 tarihinde yürürlüğe girecek olan bu kanun ile satıcı ve sağlayıcıların sipariş öncesi ve sipariş aşamasında ki yükümlülükleri, ticari elektronik iletişim şartları ve alıcıların hakları düzenlenmiştir. Bu çalışmada Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun’un getirdiği yenilikler incelenmiştir.

Anahtar kelimeler: E-ticaret, e-iletişim, e-sipariş, e-ticaret hukuku

---

^H Hakem denetiminden geçmiştir.

ABSTRACT

Internet usage increased rapidly with the development in the information and communication technologies during the recent years. With increase of usage of internet, online business transactions became prevalent and term of “e-commerce” entered our lives. E-commerce was defines as “e-commerce is the sale or purchase of goods or services conducted over computer networks by methods specifically designed for the purpose of receiving or placing of orders.” by the World Trade Organization. In Turkey, applicable laws were inadequate against this new term and unable to ensure the security and development of electronic commerce. Therefore, it was compulsory to make new legal arrangements. In line with European Union regulations, Turkey made arrangements on electronic commerce with the Law of The Regulation of Electronic Commerce numbered 6563. Once this law will come in force, obligations of providers and sellers on pre-order and order stage, terms of commercial electronic communications and rights of buyer will be regulated. In this study; new implications of the Law of The Regulation of Electronic Commerce has been analysed.

Keywords: E-commerce, e-communication, e-order, e-commerce law

***

GİRİŞ

Elektronik ticaret, bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmelere paralel olarak 1980’li yılların ikinci yarısında ortaya çıkmış bir kavramdır. ¹ İnternetin elektronik ticarete kullanılır hale gelmesinden önce kapalı bilgisayar ağları üzerinden elektronik ticaret yapılyorduysa da, bu oldukça maliyetli bir sistemdi. Günümüzde ise internet, hem maliyeti daha az olduğundan hem de daha çok kişiye ulaşma imkânı sağladığından, elektronik ticareti daha yaygın bir sistem haline getirmiştir. ²

Elektronik ticaretin esas ve usullerinin belirlenmesi amacıyla hazırlanan ve 5 Kasım 2014 tarihinde Resmi Gazete’de yayınlanan “Elekt-

¹ Atif, Hatice Özdemir, , Elektronik Sözleşmelerden Doğan Uyuşmazlıkların Çözümünde Uygulanacak Hukukun ve Yetkili Mahkemenin Tespiti, Vedat Kitapçılık, 2003, İstanbul, sy. 5.

² KÜÇÜKPEHLİVAN, Olcay, Sözleşmelerin İnternet Aracılığı İle Kurulması Ve Geçerliliği, yüksek lisans tezi, 2006,Ankara sy.6.

ronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun” (“**Kanun** ”) 1 Mayıs 2015 tarihinde yürürlüğe girecektir.

Yürürlüğe girecek olan Kanunda elektronik ticaretin tanımı; “*Fiziki olarak karşı karşıya gelmeksizin, elektronik ortamda gerçekleştirilen çevrim içi iktisadi ve ticari her türlü faaliyeti*” şeklinde yapılmıştır.

Yürürlüğe girecek olan Kanun elektronik ticaretin esaslarını ve hizmet sağlayıcılar ve aracı hizmet sağlayıcıların sorumluluklarını, elektronik iletişim araçları ile yapılan sözleşmelerin şartlarını, elektronik ticarete ilişkin bildirim yükümlülüklerini ve uygulanacak yaptırımları düzenlemektedir.

1. Elektronik Ortamda Kurulan Sözleşmelerin Hukuki Niteliği

“Elektronik Sözleşme” kavramında yer alan “elektronik” tabiri, sadece sözleşmenin kuruluşunda ve bazen de ifasında kullanılan araçları vurgulamaktadır. Sırf bu özelliği nedeniyle, “elektronik sözleşmeler” şeklinde, ayrı ve kendine özgü bir sözleşme kategorisi yaratıp, bu sözleşmelere uygulanmak üzere özel kurallar oluşturulmasına gerek yoktur.³ Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun’un yürürlüğe girmesinde önceki dönem için alıcının tüketici olduğu, elektronik ticaret çerçevesinde kurulan sözleşmelerin hepsinin mesafeli sözleşmeler olduğunu söyleyebiliriz. Nitekim 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun⁴ 48. maddesinde mesafeli sözleşme kavramı; “*Mesafeli sözleşme, satıcı veya sağlayıcı ile tüketicinin eş zamanlı fiziksel varlığı olmaksızın, mal veya hizmetlerin uzaktan pazarlanmasına yönelik olarak oluşturulmuş bir sistem çerçevesinde, taraflar arasında sözleşmenin kurulduğu ana kadar ve kurulduğu an da dâhil olmak üzere uzaktan iletişim araçlarının kullanılması suretiyle kurulan sözleşmeler*” olarak tanımlanmıştır. Elektronik ticaret, fiziksel olarak bir arada bulunmayan, hatta çoğunlukla birbirlerini daha önce tanımamış olan kişiler arasında, uzaktan müzakere suretiyle kurulan sözleşmesel ilişkilere dayanmaktadır.⁵ Fakat Kanun’da yapılan elektronik ticaret tanımı ile mesafeli sözleşmeler ve bu kanun kapsamında yer alan elektronik ticaret çerçevesinde kurulan sözleşmeler arasında bazı farklılıklar ortaya çıkmıştır.

³ Kocasakal, sy.37.

⁴ 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun, Resmi Gazete, 28 Kasım 2013 tarih ve sayı 28835.

⁵ Kocasakal, sy.46.

Öncelikle, Mesafeli Sözleşmeler Yönetmeliği Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'a bağlı olarak çıkartılan bir yönetmelik olduğundan, mesafeli sözleşmelerde alıcı daima tüketici durumundadır. Kanun'a tabi olan alıcılar ve satıcılar tüketici olmayabilir. Diğer bir farklılık ise yine elektronik ticaret tanımında yer alan ticari ilişkinin çevrim içi ortamda yapılma zorunluluğudur. Kanundaki tanım dikkate alındığında, çevrimiçi ağlar kullanılmadan yapılan ticari sözleşmeler bu kanun kapsamında elektronik ticaret olarak kabul edilmeyecektir. Diğer bir deyişle telefon, faks gibi ticari ilişkilerde kullanılan fakat çevrim içi ağ olmayan iletişim araçları ile yapılan sözleşmeler bu kanun kapsamında elektronik ticaret sayılmamaktadır.

Burada ortaya çıkan bir diğer sorun elektronik ortamda yapılan sözleşmelerin hazır olanlar arası bir sözleşme mi, yoksa hazır olmayanlar arası bir sözleşme mi olduğudur. Taraflar birbirleri ile yüz yüze görüşmeden sözleşme yaptıklarından dolayı elektronik sözleşmelerin hazır olmayanlar arası sözleşme olduğu düşünülebilir. Fakat Türk Borçlar Kanunu'nun 4. maddesinin 2. fıkrası "*Telefon, bilgisayar gibi iletişim sağlayabilen araçlarla doğrudan iletişim sırasında yapılan öneri, hazır olanlar arasında yapılmış sayılır*" şeklindedir ve telefon ile yapılan sözleşmelerin hazır olanlar arası sözleşme olarak nitelendirmiştir. Burada ayırım beyanların aynı anda karşıya ulaşıp ulaşmadığı konusundadır. Sözleşmenin hazır olanlar arası bir sözleşme olması için, önerinin sadece "doğrudan iletişim" sağlayabilen araçlar ile yapılması, diğer bir deyişle karşı tarafın (karşı tarafın da) aynı anda içeriğini öğrenebildiği durumda olması gerektiği şartı getirilmiştir.⁶ Diğer taraftan tarafların beyanlarının belirli bir zaman aralığından sonra muhataba ulaştığı sözleşmeler ise hazır olmayanlar arası sözleşmelerdir. Sonuç olarak bir tarafın tüketici olduğu, elektronik ortamda kurulan bütün sözleşmeler mesafeli sözleşmedir fakat hazır olanlar arası sözleşme mi yoksa hazır olmayanlar arası sözleşme mi olduğu kullanılan araca göre belli olacaktır.

⁶ Uygur, Turgut, 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu Şerhi Cilt-I, Seçkin Kitapevi, 2013. Ankara sy.231.

2. Hizmet Sağlayıcı ve Aracı Hizmet Sağlayıcı Kavramları

2.1. Hizmet Sağlayıcı

Kanun'un Tanımlar başlıklı 2. maddesinde, hizmet sağlayıcı; *“Elektronik ticaret faaliyetinde bulunan gerçek ya da tüzel kişileri ifade eder.”* olarak tanımlanmıştır. Kanun gerekçesi incelendiğinde “hizmet sağlayıcı” kavramının 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun'da yer alan “erişim ve yer sağlayıcı” kavramlarını da kapsadığı anlaşılmaktadır. Erişim sağlayıcı 5651 sayılı Kanunda, *“Kullanıcılarına internet ortamına erişim olanağı sağlayan her türlü gerçek veya tüzel kişileri”* olarak tanımlanmış, yer sağlayıcı ise *“Hizmet ve içerikleri barındıran sistemleri sağlayan veya işleyen gerçek veya tüzel kişiler”* olarak tanımlanmıştır.

2.2. Aracı Hizmet Sağlayıcı

Aracı hizmet sağlayıcı Kanunda *“Başkalarına ait iktisadi ve ticari faaliyetlerin yapılmasına elektronik ticaret ortamını sağlayan gerçek ya da tüzel kişiler”* olarak tanımlanmıştır.

3. Hizmet Sağlayıcıların Yükümlülükleri

3.1. Bilgi Verme Yükümlülükleri

Kanun'un yürürlüğe girmesi ile beraber hizmet sağlayıcılar ile tüketiciler arasında elektronik iletişim araçları ile yapılacak sözleşmelerde, sözleşmenin yapılmasından önce elektronik ticaret faaliyetinde bulunan kişilere bazı bildirim yükümlülükleri getirilmiştir. Söz konusu bildirim yükümlülükleri 2000/31/EC sayılı Elektronik Ticarete İlişkin AB Yönergesi'ne⁷ paralel olarak düzenlenmiştir. Hizmet sağlayıcılar ile tüketiciler arasında yapılacak olan sözleşmelerden önce hizmet sağlayıcıların yükümlülükleri 6563 sayılı kanunun 3. maddesinde düzenlenmektedir. Bu madde kapsamında hizmet sağlayıcı;

“- Alıcıların kolayca ulaşabileceği şekilde ve güncel olarak tanıtıcı bilgilerini,

⁷ 17.07.2000'de yürürlüğe giren, Avrupa Parlamentosu ve Konseyinin 2000/31/EC sayılı ve 08.06.2000 tarihli “Bilgi Toplumu Hizmetlerine Özgü Belirli Hukuksal Yönlere ve Özellikle Elektronik Ticarete İlişkin Yönerge” metni için bkz. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/ALL/?uri=CELEX:32000L0031>

- Sözleşmenin kurulması için gerekli adımların mutlaka açıklığa kavuşturulması,

- Sözleşme metninin sözleşmenin kurulmasından sonra, elektronik ticaret faaliyetinde bulunan kişi tarafından saklanıp saklanmayacağı ile bu sözleşmeye alıcının daha sonra erişiminin mümkün olup olmayacağı ve bu erişimin ne kadar süreyle sağlanacağına ilişkin bilgileri,

- Veri girişindeki hataların açık ve anlaşılır bir şekilde belirlenmesine ve düzeltilmesine ilişkin teknik araçlara ilişkin bilgileri,

- Uygulanan gizlilik kuralları ve varsa alternatif uyumsuzluk çözüm mekanizmalarına ilişkin bilgileri,”

alıcıya bildirmek ve sözleşme hükümlerinin ve genel işlem şartlarının alıcı tarafından saklanmasına imkân sağlamak zorunda olacaktır.

Bu bilgilendirmelerin amacı alıcının, daha sözleşme ilişkisine girmeden önce sözleşmenin süreci konusunda alıcıya bilgi verilmesi ve sözleşme ilişkisine girip girmeyeceği konusunda alıcının iradesini bu bilgiler ışığında oluşmasını sağlamaktır.

Yukarıda elektronik ticaret çerçevesinde kurulan sözleşmelerin bir çoğunun mesafeli sözleşmeler olduğunu açıklamıştık. Mesafeli Sözleşmeler Yönetmeliği'nin 5 ve devamı maddeleri mesafeli sözleşmelerde sözleşmenin kurulmasından önce satıcının veya sağlayıcının tüketiciyi bilgilendirmesi gereken hususları düzenlemiştir ve zaten hali hazırda satıcı veya sağlayıcılar, elektronik ortamda tüketiciler ile yaptığı sözleşmelerde, Kanun'da yer alan bilgi verme yükümlülüklerinin çoğunu yerine getirmek zorundadır.

Ayrıca hizmet sağlayıcılara, varsa mensubu olduğu meslek odası ile meslekle ilgili davranış kurallarını ve bunlara elektronik olarak ne şekilde ulaşılabilceğini bildirme yükümlülüğü getirilmiştir. Bu yükümlülük hizmet sağlayıcıların mensup oldukları meslek örgütlerinin nasıl ve hangi kurallara tâbi olduğunun alıcı tarafından öğrenilmesi ve alıcıya daha güvenli bir şekilde o hizmet sağlayıcının hizmetinden faydalanma imkânını sağlamak amacıyla getirilmiştir.

Kanun koyucu, bildirim yükümlülüklerinin, elektronik posta yoluyla veya benzeri bireysel iletişim araçlarıyla yapılan sözleşmelerde uygulanmayacağını belirtmiştir. Kanun gerekçesine göre “Zira burada taraflar doğrudan haberleşme ve müzakere etme imkânına sahip olduğundan bu işlemlerde Borçlar Kanunundaki hazır bulunanlar arasında sözleşme hükümleri uygulanabilecektir. Bu durumda, birinci ve ikinci

fıkralardaki yükümlülüklerle de gerek olmadığı açıktır.”⁸ denilmektedir. Gereğeden anlaşılacağı üzere, Elektronik Ortamda Kurulan Sözleşmelerin Hukuki Niteliği başlığı altında belirttiğimiz gibi kanun koyucu burada hazırlar arası bir sözleşmenin varlığını kabul etmiş ve elektronik posta ve benzeri bireysel iletişim yoluyla gerçekleşen işlemlerde sözleşmenin taraflarca müzakere edilebileceğini öngörerek, elektronik ticaret için getirilen bildirim yükümlülüklerini uygulanmasına gerek olmadığını belirtmiştir.

Kanun’un Cezai Hükümler başlıklı 12. maddesinin 1 inci fıkrasının a) bendine göre bildirim yükümlülüklerine aykırı davranılması durumunda yaptırım olarak, hizmet sağlayıcılara bin Türk lirasından beş bin Türk lirasına kadar idari para cezası uygulanacağı düzenlenmiştir.

3.2. Elektronik İletişim Cihazları ile Verilen Siparişlerde Yükümlülükleri

Kanun elektronik cihazlar ile verilen siparişler ile ilgili olarak sipariş aşamasının da nasıl olacağını düzenlemiştir. Bu düzenleme de yine 2000/31/EC sayılı Elektronik Ticarete İlişkin AB Yönergesi’ne paralel olarak yapılmıştır. Bu düzenleme ile sözleşmenin yapılma aşaması ile sipariş aşaması birbirinden ayırmıştır. Düzenleme gereği siparişin verilmesi ve ödemeye ilişkin bilgilerden önce alıcının ödeyeceği toplam bedelin ve sözleşmenin diğer şartlarının açıkça alıcıya gösterilmesi gerekmektedir. Maddenin gerekçesi “*Sadece toplam ödenecek bedelin bilinmesi de kâfi olmayıp, sözleşmenin diğer şartlarını da görebilmeli ve yeniden inceleyebilmelidir. Bu hâlde alıcı, bir kez daha verdiği siparişin niteliği ile imza attığı sözleşmenin içeriğini tam olarak kavrayabilecektir.*”⁹ şeklindedir ve kanun koyucu sözleşmesinin imza aşamasından önce tüketicinin sipariş ve sözleşme içeriğini ile ilgili tam olarak bilgi sahibi olmasını amaçlamıştır. Bu duruma aykırılık söz konusu olduğunda Kanun’un Cezai Hükümler başlıklı 12. maddesinin 1 inci fıkrasının a) bendine göre yaptırım olarak, elektronik ticari faaliyette bulunan

⁸ Türkiye Büyük Millet Meclisi yasama dönemi 24 yasama yılı 2 sıra sayısı 240 Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun Tasarısı ile Avrupa Birliği Uyum Komisyonu, Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu ile Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporları, metni için bkz. <http://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem24/yil01/ss240.pdf> sy.8.

⁹ Bkz. <http://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem24/yil01/ss240.pdf>, sy.9.

kişilere bin Türk lirasından beş bin Türk lirasına kadar idari para cezası uygulanacağı düzenlenmiştir.

Kanun sipariş aşması ile ilgili olarak hizmet sağlayıcılara siparişin alınmasından sonra alıcının siparişini aldığını gecikmeksizin elektronik iletişim araçlarıyla teyit etme yükümlüğü getirilmiştir. Bu fıkrada kanun koyucu hizmet sağlayıcının idaresinin de sözleşmeyi kurmak yönünde oluştuğunu ve sözleşmenin geçerli olarak kurulduğunu alıcının öğrenmesini amaçlamıştır. Nitekim madde gerekçesi “*Siparişin verilmesinden sonra ise alıcıya siparişin alındığına ilişkin bir teyidin gönderilmesi gerekir. Böylece alıcı, yaptığı sözleşmenin geçerli olduğunu ve karşı taraftan da ciddi bir iradenin oluştuğunu anlamalıdır.*”¹⁰ şeklindedir. Söz konusu fıkrada kullanılan “gecikmeksizin” ifadesi yoruma açık bir ifadedir.¹¹ Bu ifadenin yayınlanacak yönetmelikte açıklanması gerekmektedir.

Siparişin alındığının teyit edilmemesi ve geç teyit edilmesi veya veri hatalarını belirleyebilmesi ve düzeltmesi için alıcıya teknik araçlar sunmaması durumunda Kanun’un Cezai Hükümler başlıklı 12. maddesinin 1 inci Fıkrasının b) bendine göre yaptırım olarak, elektronik ticari faaliyette bulunan kişilere bin Türk lirasından on bin Türk lirasına kadar idari para cezası uygulanacağını düzenlenmiştir.

Kanun bu düzenlemede de tarafların e-posta ile yaptığı yazışmalarında müzakerede bulunabileceklerinden, elektronik posta yoluyla veya benzeri bireysel iletişim araçlarıyla yapılan sözleşmeleri ayrı tutmuştur. Ayrıca tarafların tüketici olmadığı hallerde de yukarıda belirtilen yükümlülüklerin aksi kararlaştırılabileceği düzenlenmiştir.

4. Ticari Elektronik İletişim

4.1. Ticari Elektronik İletişime Dair Şartlar

Kanun’da ticari iletişimin esasları 5. ve 6. Maddelerde düzenlenmiştir. Ticari iletişim; Kanun’un 2. maddesinde “*Alan adları ve elektronik posta adresi dışında, mesleki veya ticari faaliyet kapsamında kazanç sağlamaya yönelik olarak elektronik ticarete ilişkin her türlü iletişim*” olarak tanımlanmıştır. Kanunun 5. maddesinin a) fıkrası gereği ticari iletişim ve bu iletişimin adına yapıldığı gerçek ya da tüzel kişinin açıkça

¹⁰ Bkz. <http://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem24/yil01/ss240.pdf>, sy.9.

¹¹ Gökhan Uğur Bağcı “E-ticaret Kanun Tasarısı”, <http://www.eticaret hukuku.com/e-ticaret-kanun-tasarisi>

belirlenebilir olmasını sağlayan bilgiler alıcıya sunulmalıdır. Söz konusu düzenleme ile elektronik ticarete ilişkin her türlü iletişimde ticari faaliyetle uğraşan gerçek veya tüzel kişinin bilgilerinin alıcıya sunulması gerekmektedir. Bu düzenleme ile kimden geldiği belli olmayan reklam içerikli ticari elektronik postalar ve SMS'ler yasaklanmıştır.

Bu bilgilerin alıcıya sunulmaması durumunda Kanun'un Cezai Hükümler başlıklı 12. Maddesinin 1 inci fıkrasının b) bendine göre elektronik ticari faaliyette bulunan kişilere bin Türk lirasından on bin Türk lirasına kadar idari para cezası uygulanacağı düzenlenmiştir.

Yine Kanun'un 5. maddesinin b. fıkrası gereği indirim ve hediye gibi promosyon, yarışma veya oyunların niteliği ve kurallarının alıcı tarafından açık ve anlaşılabilir şekilde belli edilmesi gerekmektedir. Bu düzenleme ile alıcının söz konusu hususlarda yanıltılma riskinin azaltılması ve alıcının güveninin sağlanması amaçlanmıştır. Bu düzenleme gereği açık ve anlaşılabilir şekilde bilgi verilmeyen indirim, hediye vs. gibi durumlarda elektronik ticari faaliyette bulunan kişilere Kanun'un Cezai Hükümler başlıklı 12. Maddesinin 1 inci fıkrasının c) bendi uyarınca iki bin Türk lirasından on beş bin Türk lirasına kadar idari para cezası uygulanacağı düzenlenmiştir.

4.2. Ticari Elektronik İleti Gönderme Şartları

Kanun'un yürürlüğe girmesi ile birlikte ticari amaçla gönderilen iletiler (reklam amaçlı gönderilen SMS, Elektronik posta vb.) ile ilgili olarak da yeni düzenlemeler yapılmıştır. Bu düzenlemeler gereği ticari amaçlarla gönderilen veri, ses ve görüntü içeren iletilerin gönderilebilmesi için alıcıların önceden onayının alınması gerekmektedir. Avrupa Birliği'nin 2002/58/EC sayılı Direktifi'ne¹² uygun olarak düzenlenen bu madde ile kişiden onay alınmaksızın pazarlama ve reklam içerikli elektronik ileti gönderilmesi yasaklanmıştır. Avrupa Birliği Direktifi'ne göre elektronik ileti gönderme kapsamında iki yöntem uygulanmaktadır. Bunlardan ilki "opt-out" yöntemidir. Bu yöntemde alıcı ilk iletiyi aldıktan sonra red hakkını kullanır ve bir daha ileti almaz. İkincisi ise "opt-

¹² 31.07.2002'de yürürlüğe giren, Avrupa Parlamentosu ve konseyinin 2000/58/EC sayılı ve 12.06.2002 tarihli, "Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Gizliliğin Korunması hakkındaki Direktif" metni için bkz.:

http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/;ELX_SESSIONID=TnJJhLKTJyz2RPTyy4nYBQX4T12H3GmnvhssNpmYKwmgGTTQtkl!1902269029?uri=CELEX:32002L0058

in” yöntemidir. Bu yöntem de elektronik ileti yollanmadan evvel alıcıdan izin almak şarttır. Alıcıdan izin alınmadan hiçbir ileti gönderilemez. Kanun’a göre Türk hukuk sisteminde “opt-in” yöntemi temel olarak benimsenmiştir.¹³

Kanun’un 6. maddenin 2. fıkrasında esnaf ve tacirlere bu hükmün uygulanmayacağı düzenlenmiştir. Bu durumda esnaf ve tacirler için gönderilecek elektronik iletiler için onay aranmayacaktır. Fakat madde gerekçesinde “Ancak bu kimseler de istedikleri zaman elektronik posta almayı reddetme imkânına sahiptirler” denilmekle esnaf ve tacirlerin de ticari elektronik postayı reddetme hakkına sahip oldukları anlaşılmaktadır. Buna göre tüketicilere ileti gönderirken ön izin şart olmasına karşın tacir ya da esnaflara elektronik ileti gönderirken ön izin almaya gerek yoktur. Yani Kanun, esnaf ve tacirler için opt-out sistemini kabul etmiştir. İleti gönderilir ve alıcı almak istemez ise sistemden çıkar¹⁴.

Alıcıdan onay alınmadan ticari elektronik ileti gönderen, elektronik ticari faaliyette bulunan kişilere Kanun’un Cezai Hükümler başlıklı 12. maddesinin 1 inci fıkrasının a) bendi uyarınca bin liradan beş bin liraya kadar idari para cezası uygulanacağı düzenlenmiştir.

4.2.1. Kanunun yürürlüğünden önce oluşturulmuş veri tabanları

Kanun’un Geçici 1. Maddesi ile Kanun’un yürürlüğünden önce oluşturulan veri tabanları ile ilgili olarak da düzenleme yapılmıştır. Bu madde “*Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce, ticari elektronik ileti gönderilmesi amacıyla onay alınarak oluşturulmuş olan veri tabanları hakkında 6 ncı maddenin birinci fıkrası uygulanmaz.*” şeklinde olup Kanun’un yürürlük tarihi olan 01.05.2015 tarihinden önce elektronik ileti gönderilmesi için alınan onayların geçerliliği korunmuş ve bu Kanun’un kapsamında gerekli onay işleminin dışında bırakılmıştır.

4.3. Ticari Elektronik İletinin İçeriği

Alıcıdan alınan onay ile gönderilecek olan elektronik iletinin içeriği birbirine uygun olmak zorundadır. Yine Avrupa Birliği’nin 2002/58/AT

¹³Yrd. Doc. Dr. Özgür Biyan, Elektronik Ticaret Kanunu’nun Getirdikleri: Bazı Hususlarda Görüş Paylaşımı, Legal Mali Hukuk Dergisi, Sayı 120, Aralık 2014 sy.7.

¹⁴ Bağcı a.g.m.

sayılı Direktifi'ne uygun olarak düzenlenen bu madde ile alıcıdan hangi mal ve hizmetle ilgili ve hangi konular için onay alınmış ise sadece bu konularda ticari elektronik ileti gönderilmesi düzenlenmiştir.

Bu maddenin 2. ve 3. fıkrasıyla iletide, hizmet sağlayıcının tanınmasını sağlayan bilgiler ile erişilebilir durumdaki iletişim bilgilerinin yer alması ve haberleşmenin türüne bağlı olarak, iletinin konusu, amacı ve başkası adına yapılması hâlinde kimin adına yapıldığına ilişkin bilgilerin de yer alması gerektiği belirtilmiştir. Kanun gerekçesinde; “*Böylece alıcı, kendisine gelen elektronik iletinin sahibini tanıyabilecektir. Gerektiğinde de irtibat kurabilecektir*” denilmektedir. Gerekçeden de anlaşılacağı üzere bu madde ile kanun koyucu alıcının kendisine gelen maillerin kimden geldiğini ve bu kişiler ile irtibata geçmek istediğinde kullanabileceği bilgileri edinmektedir. Bu sayede alıcı tanımadığı kişilerden gelen maillerden kurtulacak ve gelen ticari içerikli iletiye daha önce onay verip vermediğini anlayabilecektir.

Alınan onayın içeriği ile gönderilen verinin farklı olması durumunda elektronik ticari faaliyette bulunan kişilere Kanun'un Cezai Hükümler başlıklı 12. maddesinin 1 inci fıkrasının a) bendi uyarınca bin liradan beş bin liraya kadar idari para cezası uygulanacağı düzenlenmiştir. Bir defada birden fazla kişiye onay alınmadan veya onayla uyuşmayan bir ileti gönderilmesi durumunda Kanun'un Cezai Hükümler başlıklı 12. maddesinin 2. fıkrasında söz konusu para cezası on katına kadar artırılarak uygulanacağını düzenlemiştir. Uygulamada ileti gönderiminin işin doğası gereği bir kerede toplu şekilde yapıldığı düşünülürse ileti onayının alınmaması halinde uygulanacak standart idari para cezasının 10.000 TL ile 50.000 TL arasında bir bedel olacağı kabul edilmelidir.¹⁵

4.4. Alıcının Ticari Elektronik İletiyi Reddetme Hakkı

Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'un 8. maddesinin 1.fıkrası gereği alıcılar diledikleri zaman, hiçbir gerekçe göstermeden söz konusu elektronik iletileri almayı reddedebilecektir. Aynı maddenin 2. fıkrası hizmet sağlayıcıya, red bildirimini kolay ve ücretsiz olarak iletilmesini sağlama ve gönderdiği iletide buna ilişkin gerekli bilgileri sunma yükümlülüğü getirmiştir. Bu sayede alıcıya ilave bir masraf yükletilmekten kaçınılmıştır.

¹⁵ Bağcı a.g.m.

Kanun'un 8. maddesinin 3. fıkrası ise red talebini takip eden üç iş günü içerisinde alıcıya gönderilen elektronik iletilerin durdurulması gerektiğini düzenlemiştir. Ret bildirimini takip eden üç iş günü içinde elektronik iletiler durdurulmaz veya elektronik ticari faaliyette bulunan kişi ret bildirimini iletişim araçları ile kolay ve ücretsiz olarak gönderilmesi sağlanmaz ise elektronik ticari faaliyette bulunan kişilere Kanun'un Cezai Hükümler başlıklı 12. maddesinin 1 inci fıkrasının c) bendi uyarınca iki bin Türk lirasından on beş bin Türk lirasına kadar idari para cezası uygulanacaktır.

5. Aracı Hizmet Sağlayıcıların Yükümlülükleri

Kanun'un 9. maddesinin 1. fıkrası; *“Aracı hizmet sağlayıcılar, hizmet sundukları elektronik ortamı kullanan gerçek ve tüzel kişiler tarafından sağlanan içerikleri kontrol etmek, bu içerik ve içeriğe konu mal veya hizmetle ilgili hukuka aykırı bir faaliyetin ya da durumun söz konusu olup olmadığını araştırmakla yükümlü değildir.”* şeklinde olup bu düzenleme ile aracı hizmet sağlayıcıların sorumlulukları azaltılmıştır.

Aynı maddenin 2. fıkrasında aracı hizmet sağlayıcıların yükümlülüklerinin çıkartılacak olan bir yönetmelikle belirleneceği belirtilmiştir.

6. Kişisel Verilerin Korunması

Kanun ile getirilen yeni bir düzenleme ise elektronik ticaret faaliyetinde bulunan kişilerin, elektronik ticaret çerçevesinde yapmış olduğu işlemler nedeniyle elde ettiği kişisel verilerin saklanması ve güvenliği ile ilgilidir. Kanun'un 10. maddesinin a. fıkrası gereği elektronik ticaret çerçevesinde elde ettikleri kişisel verilerin saklanması ve güvenliği sorumluluğu hizmet sağlayıcılara yüklenmiştir.

Yine Kanun'un 10. maddesinin b. fıkrasında kişisel verilerin onay olmaksızın üçüncü kişilere iletilmesi ve başka amaçlarla kullanılması yasaklanmıştır. Hali hazırda Türk Ceza Kanunu ve Türk Medeni Kanunu ve diğer bazı kanunlarda kişisel verilerin korunması ile ilgili hükümler bulunmaktadır. Kişisel verilerin yayılması ile ilgili Türk Ceza Kanunu düzenlemesi gereği kişisel verilerin amacı dışında kullanılması yasaktır. Elektronik ticaret nedeniyle elde edilen kişisel verilerin başkalarına iletilmesi ve başka amaçlarla kullanılması Kanun ile kişilerin onayına bağlanmıştır.

SONUÇ

Gelişen bilgi ve iletişim teknolojileri ile elektronik ticaret hayatın neredeyse tüm alanlarında kullanılmaya başlanmıştır. Elektronik ticaretin kullanılmaya başlaması ile hukukun tüm alanlarında yeni tanımlar ortaya çıkmıştır ve şu anda yürürlükte olan kanunların yeni çıkan bu tanımlara yeterli olmadığı açıktır. Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun; elektronik ticarete güveni arttırmak ve şuan yürürlükte olan kanunlar ile çözülemeyen sorunların çözülmesi için, Avrupa Birliği'nin elektronik ticarete dair hükümlerine paralel olarak çıkartılmıştır.

Kanun metninden anlaşılacağı üzere elektronik ticaret ile ilgili olarak yeni yönetmelikler de çıkartılacaktır. Kanunun şu an ki eksikliklerinin çıkartılacak olan yönetmeliklerle tamamlanması gerekmektedir.

KAYNAKÇA

Doç. Dr. Hatice Özdemir Kocasakal, “Elektronik Sözleşmelerden Doğan Uyuşmazlıkların Çözümünde Uygulanacak Hukukun ve Yetkili Mahkemenin Tespiti” (2003)

Turgut Uygur, “6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu Şerhi Cilt-1” (2013)

Gökhan Uğur Bağcı “E-ticaret Kanun Tasarısı” <http://www.eticarethukuku.com/e-ticaretkanun-tasarisi>, (Erişim tarihi: 09.02.2015)

Yrd. Doc. Dr. Özgür Biyan, Elektronik Ticaret Kanunu'nun Getirdikleri: Bazı Hususlarda Görüş Paylaşımı, Legal Mali Hukuk Dergisi, Sayı 120, Aralık 2014

Olcay Küçükpehlivan, Sözleşmelerin İnternet Aracılığı İle Kurulması Ve Geçerliliği, Yüksek Lisans Tezi, 2006, Ankara

31.07.2002'de yürürlüğe giren, Avrupa Parlamentosu ve konseyinin 2000/58/EC sayılı ve 12.06.2002 tarihli, “Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Gizliliğin Korunması hakkındaki Direktif” http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/;ELX_SESSIONID=TnJJhLKTJyz2RPTyy4nYBQX4T12H3GmnhvssNpmYKwmgGTTQTkl!1902269029?uri=CELEX:32002L0058

17.07.2000'de yürürlüğe giren, Avrupa Parlamentosu ve Konseyinin 2000/31/EC sayılı ve 08.06.2000 tarihli “Bilgi Toplumu Hizmetlerine Özgü Belirli Hukuksal Yönlere ve Özellikle Elektronik Ticarete İlişkin Yönerge” <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/ALL/?uri=CELEX:32000L0031>

Türkiye Büyük Millet Meclisi yasama dönemi 24 yasama yılı 2 sıra sayısı 240 Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun Tasarısı ile Avrupa Birliği Uyum Komisyonu, Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu ile Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporları